

תיקון מס' 14 לחוק העמותות, התש"ם - 1980

ביום 6 בפברואר 2015 ייכנס לתוקפו תיקון מספר 14 לחוק העמותות, התש"ם - 1980.

התיקון לחוק מרחיב באופן משמעותי את סמכויות הפיקוח והביקורת על עמותות. החידוש המשמעותי ביותר בחוק הוא החובה למנות **מבקר פנימי** (בנוסף לוועדת הביקורת או הגוף המבקר) בעמותות שמחזורן עולה על עשרה מיליון שקלים חדשים בשנה.

להלן נפרט את עיקרי התיקון לחוק:

א. חובת מינוי מבקר פנימי בעמותה

החל מיום 6 בפברואר 2015, כל עמותה שמחזור הכספי עולה על עשרה מיליון שקלים חדשים בשנה, חייבת למנות **מבקר פנימי** בנוסף לוועדת הביקורת או הגוף המבקר.

על כהונתו של המבקר הפנימי יחולו הסדרים שנקבעו בחוק החברות בחוק הביקורת הפנימית, בשינויים המחויבים. עיקרי ההסדרים החלים על כהונת מבקר פנימי הם כדלקמן:

1א. כשירות לכהונה כמבקר פנים

1. לא ימונה ולא יכהן אדם כמבקר פנימי בגוף ציבורי אלא אם כן נתקיימו בו כל אלה:

א. הוא יחיד;

ב. הוא תושב ישראל;

ג. הוא לא הורשע בעבירה שיש עמה קלון;

ד. הוא בעל תואר אקדמי מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל או מוסד להשכלה גבוהה בחוץ לארץ שהכיר בו לענין זה מוסד להשכלה גבוהה בישראל, או שהוא עורך דין או רואה חשבון;

ה. הוא רכש נסיון במשך שנתיים בעבודת ביקורת, או השתתף בהשתלמות מקצועית שאישרה ועדה לעניני השתלמויות בהרכב נציג לשכת המבקרים הפנימיים והוא היושב ראש, המפקח הכללי במשרד הכלכלה והתכנון ונציג מוסד להשכלה גבוהה המקיים לימודי ביקורת פנימית, שקבע השר אחרי התייעצות עם כל המוסדות המקיימים לימודים כאמור.

2. לא יכהן כמבקר פנימי בעמותה מי שהוא בעל עניין בעמותה, נושא משרה בעמותה, קרוב של כל אחד מאלה, וכן רואה החשבון המבקר או מי מטעמו.

2א. מינוי וכפיפות

1. המבקר הפנימי ימונה על ידי ועד העמותה, בהסכמת ועדת הביקורת של העמותה.

2. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הוא יו"ר ועד העמותה או המנהל הכללי של העמותה, כפי שייקבע בתקנון, או בהיעדר הוראה בתקנון, כפי שייקבע ע"י ועד העמותה.

יגאל ארנון ושות'

עורכי דין

3. יו"ר הוועד או יו"ר ועדת ביקורת רשאים להטיל על המבקר הפנימי לערוך ביקורת פנימית, נוסף על תכנית העבודה, בעניינים שבהם יתעורר צורך לבדיקה דחופה.

א3. תפקידי המבקר הפנימי

1. המבקר הפנימי יגיש לאישור הוועד הצעה לתכנית עבודה שנתית או תקופתית, אחר שועדת הביקורת בחנה אותה. ועד העמותה יאשר את תכנית העבודה, בשינויים הנראים לו.
2. המבקר הפנימי יבדוק, בין היתר, את תקינותן של פעולות העמותה מבחינת השמירה על החוק ונוהל עסקים תקין.
3. המבקר הפנימי יגיש דין וחשבון על ממצאיו ליו"ר הוועד, למנכ"ל וליו"ר ועדת הביקורת.
4. המבקר הפנימי יערוך את הביקורת על פי תקנים מקצועיים מקובלים.
5. המבקר הפנימי רשאי לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע, שברשות העמותה או שברשות אחד מעובדיה, ושלדעת המבקר הפנימי דרוש לביצוע תפקידו; מי שנדרש למסור מסמך או מידע כאמור יהיה חייב למלא אחר הדרישה תוך תקופה הקבועה בדרישה ובאופן הקבוע בה.
6. למבקר הפנימי תהיה גישה, לצורך ביצוע תפקידו, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים ולכל תכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי של העמותה.
7. המבקר הפנימי רשאי להיכנס לכל נכס של העמותה ולבדוק אותו.
8. לגבי מידע החסוי על פי דין יחולו על המבקר הפנימי המגבלות הקבועות בדין לגבי המורשים לקבל מידע כזה.
9. עמותה רשאית להוסיף על המעמד, התפקידים והסמכויות הנתונים למבקר פנימי, בתקנון העמותה או בכל החלטה אחרת המתקבלת כדין.

א4. ניגוד עניינים

1. מבקר פנימי לא ימלא בעמותה תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור או הממונה על תלונות העובדים, אף אם מילוי תפקיד נוסף כאמור לא יהיה בו כדי לפגוע במילוי תפקידו העיקרי.
2. מבקר פנימי לא ימלא מחוץ לעמותה תפקיד היוצר או העלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

א5. סודיות וחיסיון

1. המבקר הפנימי חייב לשמור בסוד כל מסמך ומידע שהגיעו אליו עקב מילוי תפקידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק או אם הגילוי נדרש על פי כל דין.
2. דו"ח, חוות דעת או כל מסמך אחר שהוציא או הכין המבקר הפנימי במילוי תפקידו לא יישמשו ראיה בכל הליך משפטי, אך לא יהיו פסולים בשל כך לשמש ראיה בהליך משמעתי.
3. הודעה שנתקבלה אגב מילוי תפקידו של המבקר הפנימי לא תשמש ראיה בהליך משפטי, אך תהא כשרה לשמש ראיה בהליך משמעתי.

א6. הפסקת כהונה

1. כהונתו של המבקר הפנימי לא תופסק שלא בהסכמתו והוא לא יושעה מתפקידו, אלא אם כן החליט על כך ועד העמותה לאחר שקיבל את עמדת ועדת הביקורת, ולאחר שניתנה למבקר הפנימי הזדמנות סבירה להשמיע את עמדתו בפני הוועד ובפני ועדת הביקורת. המניין החוקי לפתיחת ישיבת ועד העמותה לעניין זה, לא יפחת מרוב חברי הוועד.

יגאל ארנון ושות'

עורכי דין

ג. הרחבת סמכויות ותפקידי ועדת הביקורת

ב.1. במסגרת התיקון לחוק התוספו לועדת הביקורת של העמותה הסמכויות והתפקידים המפורטים להלן:

- לעמוד על ליקויים בניהול העמותה ולהציע לועד המנהל דרכים לתיקונם, בין השאר תוך התייעצות עם המבקר הפנימי או עם רואה חשבון. במקרה בו מצאה ועדת הביקורת ליקוי מהותי, תקיים ישיבה אחת לפחות לעניין הליקוי ללא נוכחות נושאי משרה, וככל שניתן, בנוכחות המבקר הפנימי או רואה החשבון.
- לבחון את מערך הביקורת הפנימית של העמותה ואת תפקודו של המבקר הפנימי, ואם עומדים לרשותו המשאבים והכלים הנחוצים לו לצורך מילוי תפקידו.
- לבחון את תוכנית העבודה של המבקר הפנימי לפני הגשתה לאישור הוועד ולהציע שינויים בה בהתאם לצרכים המיוחדים ולגודל של העמותה.
- לבחון את היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ואת שכרו ולהביא המלצותיה בפני האסיפה הכללית שקובעת את שכרו.
- לקבוע הסדרים לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי העמותה/החברה בקשר לליקויים בניהול ענייניה ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו.

ב.2. ביחס לסדרי העבודה של ועדת הביקורת, נקבעו הוראות כדלקמן:

- מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת הביקורת לא יהיה נוכח בישיבות הוועדה, אלא אם כן יו"ר הוועדה קבע שהוא נדרש לשם הצגת נושא מסוים.
- עובד רשאי להיות נוכח בישיבת ועדת הביקורת, לבקשת הוועדה ובלבד שלא תתקבל החלטה בנוכחותו.
- יועץ משפטי או מזכיר רשאים להיות נוכחים בדיון ובקבלת ההחלטות לבקשת הוועדה.

ג. סמכויות פיקוח והסמכת מפקחים

במסגרת התיקון לחוק הורחבו סמכויות הפיקוח של רשם העמותות, ונקבעו הוראות שונות ביחס לכשירותם, מינויים וסדרי עבודתם של מפקחים פנימיים של רשם העמותות ובודקים חיצוניים מטעמו (לרוב רואי חשבון פרטיים).
כך למשל, על המפקחים לעמוד באופן גלוי תג זיהוי המעיד על תפקידם ולהציג תעודה חתומה על ידי הרשם.

ד. חקירת עמותה

במסגרת התיקון לחוק, הורחבו סמכויות רשם העמותות בכל הנוגע לחקירת עמותות. מעתה רשם העמותות יהיה רשאי לפתוח מיוזמתו (בעצמו או באמצעות חוקר חיצוני) בחקירת עמותה. החוקרים יידרשו לעמוד בתנאי כשירות, איסור ניגוד עניינים ולעבור הכשרה מתאימה.

כמו כן, נקבעו הוראות לשם הבטחת זכויות הנחקרים, כגון: הודעה על זימון אדם לחקירה תימסר מבעוד מועד ותכלול מידע בשפה ברורה על זכויותיו; תשובות של נחקר לא יישמשו כראיה בהליך פלילי נגדו ועוד.

ה. שם העמותה

במסגרת התיקון לחוק, רשם העמותות הוסמך לשנות שם של עמותה באופן חד צדדי, על מנת למנוע תרמית והטעיה של הציבור. על החלטה זו ניתן לעתור לבית המשפט לעניינים מנהליים.

יגאל ארנון ושות'

עורכי-דין

ו. עיון במסמכי העמותה

התיקון לחוק מרחיב את ההוראות הנוגעות לעיון במסמכי העמותה, ומתנה גילוי מסמכים הכוללים פרטי זיהוי של צדדים העשויים להיפגע מכך, בהודעה מוקדמת ובאפשרות להגיש התנגדות לגילוי המידע.

ז. סיכום

תיקון 14 לחוק העמותות מרחיב באופן משמעותי את סמכויות הפיקוח והביקורת על עמותות, ומחייב מינוי מבקר פנימי בעמותות שמחזורן עולה על עשרה מיליון שקלים חדשים בשנה.

במזכר זה פורטו עיקרי ההסדרים בלבד, והוא אינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי בסוגיות הנדונות.

לכל שאלה או הבהרה ניתן לפנות לעו"ד ענר חפץ (aner@arnon.co.il).

המידע הניתן הינו מידע משפטי כללי שאינו מחליף ייעוץ משפטי פרטי

Follow Us

Adv. Aner Hefetz
Yigal Arnon & Co.

Telephone: (+972) 2 623 9239

Email: anerh@arnon.co.il